

Prefață

În această lucrare am urmărit să aruncăm o privire asupra arheologiei românești din punctul de vedere al administrării ei la nivel central și nu din punct de vedere științific. Ea semnaleză noi căi de cercetare în acest domeniu, ignorate până acum. Poate îi va dezamăgi pe aceia dintre colegii mei de breaslă care își ascund rigiditatea sub pălăria "interesului științific", o noțiune devenită automatism, care se alătură celei de "cercetare fundamentală". La fel și pentru cei cărora le place și acum să impună o singură cale de cercetare - aceea tradițională - moștenită din generație în generație, care nu s-a putut ridica deasupra nivelului cutumiar până la a căpăta valoare de normă juridică. Tocmai de aceea am simțit nevoia să analizăm în aceste pagini cadrul juridic românesc și european.

Sperăm ca lucrarea să atragă atenția cercetătorilor cărora nu le plac dezbaterile privind chestiunile pur teoretice și cele ale locului arheologiei în conștiința publicului, considerând că acestea ne feresc de „periculoasele deviaționisme” antropologice, etnologice sau chiar... informatice. Ori paginile care urmează vor provoca - suntem siguri de asta ! – tocmai acele discuții care sunt benefice, constructive.

Există în România arheologi care nu și-au publicat săpăturile începute cu decenii în urmă, care stochează și acum tone de materiale încă nespălate, nemarcate și neprelucrate¹.

Din păcate, aceasta transformă orice încercare de regăsire a informației arheologice într-un adevărat coșmar². Descriind în paginile acestei lucrări felul în care

¹ În Raportul ICOMOS *Heritage@Risk 2000* Henry Cleere definea "over-excavation" ca pe una dintre cele mai serioase amenințări la adresa patrimoniului arheologic, *cf.* <http://www.international.icomos.org/risk/cleere.htm>.

² De ex., pentru situația din Polonia, *cf.* Z. Kobyliński, *Relationships between research and heritage conservation in archaeology: academic freedom or stewardship of the buried*

sunt reglementate aceste probleme în țările europene, ne dorim ca cei interesați să înțeleagă locul pe care îl ocupăm în acest domeniu.

Ne dorim să atragem atenția deopotrivă și celor care cred, asemeni nouă, că arheologia trebuie să progreseze, că modelele și practicile europene se bazează pe un set de reglementări care încearcă să rezolve probleme specifice cu care ne confruntăm și noi, reglementări care ne sunt deci la fel de folositoare pe cât le sunt confrăților noștri din alte țări.

Charta ICOMOS privind protecția și managementul siturilor arheologice (1990)³ afirmă că , activitatea de colectare a informației arheologice nu trebuie să conducă la distrugerea patrimoniului arheologic mai mult decât este nevoie. Tehnicile ne-distructive trebuie folosite ori de câte ori este posibil, fiind de preferat săpăturii totale. Săpăturile arheologice trebuie întreprinse în siturile și monumentele amenințate de programele de dezvoltare, de furt - "braconaj arheologic", sau deteriorare naturală. Conform aceleiași Charte, siturile care nu sunt amenințate vor fi săpate numai în cazuri excepționale pentru a elucida probleme științifice sau pentru a permite o interpretare mai bună în scopul prezentării lor publicului. Dar, chiar și în aceste cazuri săpăturile vor fi numai parțiale, lăsând o mare parte a lor pentru cercetarea viitoare.

Dacă lucrarea „Arheologia preventivă din România și contextul european” reușește să aducă o imagine clară a locului în care se află acum arheologia noastră și totodată să ofere un mijloc de raportare la contextul european, înseamnă că speranțele noastre de împlinire a obiectivului propus s-au împlinit.

archive?, http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Archaeology/Statementkobyliniski.asp#P48_14908

³ http://www.international.icomos.org/e_archae.htm.